

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Égész évr. . . . 6 korona.
Egyre kevesebb és 3 Már.

MÉRLEKÉNY HETENKÉNT EGYSZER:

pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közzététést
követő napon.

A VÁROS

SZERKEZTŐSÉG ÉS KIADÓNYVÁLLALAT

Városi könyvnyomda-vállalat
Irodájában.Ide küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDESI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** — Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**Kiadótalajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Ünnepek előtt.

A kereszténység a szeretet ünnepére készül a napokban és néhány órára félretéve a munkát, templomba siet, hogy egy fonséges titkot, a Megváltó születését ünnepelje hívő szívének egész melegével.

Eme nagy ünnepen magába száll a lélek, millió szív fohásza száll az ég felé és leborulva a jászolbölcső előtt, imádjia az Isten mindenhatóságának munkás erejét. . .

E napon élül a harag, a szenvedélyek lobogó lánjia megcsendesedik, az emberek szívének összegyülemlemlő keserűség eltűnik és a gyermek Jézus születésének gondolatánál beanyozza szívünket a szeretet.

Az áhítat óráiban belátjuk, hogy mennyi üdvös és hasznos eszmét érlelhetünk meg, ha egyetértő akarrattal, egyező szeretettel tudnánk haladni az élet utain. . . Mennyit használhatnánk a közügyeknek, mennyi siker koronázná a nép boldogulását célzó törekvéseinket, ha politikai pártérdek nem vonná a közöttek választalalakat. Mennyi alkotás dicserné munkaerőnkét, ha le tudnánk győzni az önzés kísértéseit és az altruizmus szavát követnénk, mely azt tanítja, hogy az Én sohase legyen előtérbe tolva a közügyek munkálásában. . . Mennyi visszavonás pusztulna el, ha a közügyek szolgálatában lerombolnánk a politikai ellentéteket és a saját háztartásunk ügyeit ezektől menten végeznénk. Haladásunk minden tekintetben szembeszökőbb volna, ha kevesebb rosszat és több jót tételoznénk fel egymásról és ne versengnénk sokszor az elsőségért, hanem azt tartanánk dicsőségünknek, ha minél több hasznos dolog kerülne ki kezeink alól.

Nagy dolgok várnak megvalósításra ez idő szerint városunk háztartásában. Vétkezik városa ellen az, aki ellentétbe helyezi magát olyan hasznos dolgoknak városunk háztartásába való beállításáról, melyeket a közönség, a közegészségi érdekek okvetlenül megkívánnak. A haladást megállítani nem szabad, mert a tapasztalás azt igazolja, hogy a haladás zászlajára írt eszmék kíméletlenül elsöprik azokat, kik utját feltartani akarják.

Városunk közönsége nem mondhatja — ha az igazságos kritériummal szem előtt tartja — azt, hogy a városi tanács nem törekszik városunk modern szellemben, okos körültekintéssel, vagyoni viszonyainak mérlegelésével igazgatni. Számbavevési a haladás követeléseit és meghallja a kor intő szavát. De ugyanakkor, midőn kötelességgel keres, kutató, vizsgál és alkot, nem feledkezik meg magáról sem, hogy csak oly dolgokat valósítsion meg, melyekből visszafordul a város pénze és amelyekből a polgárság közvetett uton visszakapja a befektetés hasznát. A tanács eme nemes irányu és városunk polgárságának közjává az célzó törekvése azonban csak akkor vezethet teljes sikerre, ha polgáraink szintén belátják az új eszmék beállításának szükségességét, ha nem engedik magukat befolyásoltatni olyan elemek által, kik a haladásnak ellenségei, ha a városi tanácsnak városfejlesztő politikáját támogatják és amit már fentebb említettünk: a városi alkotások előkészítő, tárgyaló munkáival teljesen kizárják a politikai ellentéteket

A városi közgyűlésen helye van a politikai kérdések megvitatásának és az alkotmány legnagyobb erősségét győgtitenénk, ha a közgyűlési teremben nem szerzenék érvényt nemzeti jogainknak. Ha azonban tisztán városi érdekek forognak szőnyegen, ha jövedelmeink okos fokozásáról esik szó, mikor emberbaráti, kulturális, közegészségügyi, nemes gazdasági és szociális kérdéseket kell megoldanunk, akkor némuljon el a pártszendélyek hangja és csak egy célunk legyen: a város szellemi és anyagi boldogulásának útja.

Egy haladni akaró várost csakis polgárainak egyező akarata tehet naggyá, hatalmassá. Csakis ez az egyező akarat emelheti közgazdasági érdekeit, ez fejlesztheti kulturáját, emberbaráti intézményeit, ez javíthatja meg közegészségügyét, egyezőval ez viheti előre. És ebben a törekvésben nem elég a vezető elemek eszméje, körültekintő gondossága, munkája, ambíciója, hanem szükséges a legkisebb polgárnak is jóakaratu tevékenysége. Egymást felvilágosítva, megértve, egymás véleményét tisztelve lehet csak üdvös városi politikát folytatni.

A kereszténység fenséges ünnepén elmélkedjünk egy keveset az elmondottakról és ha be fogjuk látni azok igazságát és ezen igazság vezető fényét használjuk szövetünkül városunk ügyeinek intézésében, ennek világnánál nem fogunk utresztelőbe tévedni. Az egymás véleményének megbecsülése, az egyező akarat annak elfogadásában, ami jobb és célravezetőbb, azt fogják eredményezni, hogy haladni fogunk minden vonalon és anélkül, hogy elviselhetetlen terheket rónnánk magunkra, az üdvös alkotások egész sorozatára rátehetjük a zárókövet. . .

Lapunk olvasóinak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk, Isten áldó, vigasztaló és megszentelő kegyelmét esdve mindazokra, kik a közügyek vezetésében és intézésében ápolni kívánják az egyező szeretetteljes és egyező célra törő akaratot. . .

Koncz Ákos.

A népkönyvháról.

Jámbor hagyomány azt tartja, hogy a Mindenható a teremtés óskorában sokáig habozott, hogy hová helyezze el a szeretet, részvét és könyörület virágát...

Isteni szemeivel végig tekintett a paradicsom virágkelyheire... de tovább ment... Az esthajnali csillag esengve kérte ragyogó keblére a hármás virágot; a nap bánatában sötét felhőkönyvet borított magára, a fülemle dala nem csendült fel azon éjszaka s a himes pillangó kedvetlenül vonta össze csillogó szárnyait...

A négy folyam egyikének partján ült az első emberpár. A világ első, legszebb asszonya átkarolva tartotta az Embert... Éva aranyzóke haja ráborult az első ember sötét fűrtéire...

Isten látva a főségs képét, megnyitotta szívét, és a felkelő nap sugarán át a hármás virágnak: a szeretet, részvét és könyörületnek magvát beleültette az első emberpár szívébe...

Azóta évezredek multak el... Világok alakultak más világokká, a népek milliói váltakoztak életre és halálra; megifjodott erőben és szellemben a megvéhéd, sok küzdelmet látott föld; vonaglott és győzött a szentigazság a szerint, amint jök vagy rosszak voltak az emberek; minden megváltozott, csak egy virág maradt érintetlenül, egy szent érzés maradt üdén a viharban: a szeretet által megszentelt részvét és könyörület virága...

A világ nagy és megnevezhetlen bünei felett sokszor suhogott volna Isten ostora, s talán a föld is megnyílt volna alattunk, ha a szeretet, részvét és könyörület nem ellensúlyozta volna bűneinket. A szeretet mentette meg a világot és rendületlen konfessziója hitemnek, hogy míg e hármás erény gyökerének egyetlen szála megmarad az emberi szívben, nem lesz teljesen sötét a földi élet sohasem...

A szeretet olyan, mint a nap, szükség van arra mindig és mindenkor... Különösen szüksége van arra a szenvedőknek, éhezőknek és a sors vihara által megtepett lelkeknek, kiknek igazi siralomvölgy a föld és csillagtalan éjszakának hullatják könnyeiket... Szükség van a cselekvő, a részvétből fakadó könyörülő szeretetre, nehogy a szegény sorsüldözött ember lerokadvá az élet keresztje alatt, megátkozta azt az órát, melyben született...

Ennek a szent szeretetnek nevében fordulok városunk nagy közönségéhez... Teszem ezt hittel és bizodalommal... Teszem ezt most, midőn a debreczeni jótékony nőegylet december hó 23-ikán megnyitja a városi népkönyvhát. Kérve kérem jószívű közönségünket, támogassa az ember-szeretet munkájában a városi népkönyvhát.

Nem a munkátlank, nem a dologkerülő életét akarjuk mi megkönnyíteni, hanem azokon a becülletes szegényeken, árvaikon, özvegyeken és vagyontalan iskolás gyermekeken kívánunk segíteni, akik ezt megérdemlik... Az igazi nyomort, a sorscsapások által sebzett szív fájdalmát óhajtjuk mi gyógyítani és a teli zord napokban meleg ételt adni az éhezőknek...

Debreczen sz. kir. város közönsége sohasem zárta el szívét a szegények elől... Védelmébe vette, szeretetének köpenye alá vette a földig lerokadt lelkeket... A szeretetnek, a részvétnek és a könyörületnek nevében kérem tehát városunk közönségét, venné szeretet gondjaiba a szegények asztalát, hogy minél több boldogtalan tudjunk imára és hállára serkenteni...

Koncz Ákos,
nőegyleti titkár.

A városház építése.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága, mikor a 16 millió kölcsön felvételei elhatározta, az ügy kimondta a városház újépítésének, esetleg átalakításának szükségességét is.

A tanács az utóbbiakra nézve terrv-készítéssel bizta meg a mérnöki hivatalt, mely az átalakítási és egy másodemeleti sorral való kibővítésről elkészíven a terveket és költségvetést, azokat a következő jelentés mellett be is terjesztette a tanácshoz.

A főmérnök a következőket mondja jelentésében: A tervezet elkészítésénél figyelemmel voltam egyfelől arra, hogy a mindinkább fokozódó igényeket kielégítő hivatalos helyiségek létesíthessenek, másfelől, hogy a törvényhatósági bizottsági közgyűlés részére megfelelő helyiségek álljanak majdan rendelkezésre s végül hogy a rendőrség kivételével az összes városi hivatalok elhelyeztessenek.

Ezek szemelött tartásával a városház épület alaprajzi elrendezését, a megszokott közlekedési igényekre való tekintettel, csekély módosításokkal általában megtartottam, változást emellegve nem szenvedett az épület helyiségeit körülvevő folyosórészekben, a főbejárók és közgyűlési terem, valamint a mellékbejáratok és a mellék-lépcsők elhelyezése sem.

Lényegesebb megoldást kívánt a főlépcső kérdésének megoldása, mely az új tervezetben a tetemesen megnagyobbított főbejárati csarnok (vestibule) tengelyének irányában 3 kényelmes lépcső karral az udvarra kinyúló új épületrészben talál helyet.

A rendes közpapi gyalogközlekedés megnyitására, valamint a kocsiközlekedés céljaira a megnyiladó Rózsa-utcai, valamint a Kossuth utcai bejáró és az ezekkel kapcsolatos lépcsőházak szolgálnának és ezek mellett a nyomdai helyiségek, valamint a kiadóhivatal részére még a Városház-utcai gyalogbejáró is felhasználható.

A helyiségek beosztása a tervezet szerint a következő:

a) Souterain.

Városház-utcai szárny.

A souterain helyiségeit jelenleg a városi nyomda foglalja el, az új tervezet szerint a mostani szedőterem géptermül szolgálna, a többi helyiségek pedig raktárral fenmaradnának.

b) Földszint.

Piac-utcai szárny.

Főbejárati csarnok. — Főlépcsőház két klozetthelyiséggel. — Kapus szoba. — Hajdúormesteri lakás — 6 utcai bolthelyiség, raktárakkal.

Rózsa-utcai szárny.

4 utcai bolthelyiség, raktárakkal. — Kocsi bejáró. — Mellék-lépcsőház. — Közlekvőtár. — Iktató hivatal. — Felvonó.

Kossuth-utcai szárny.

6 utcai bolthelyiség raktárakkal. — Kocsi bejáró. — Nyomdai üzlethelyiség. — Mellék lépcsőház. — Hajduk szobája. — Felvonó.

Városház-utcai szárny.

Nyomdai szedőterem és műveztő szobája. — Gyalog bejáró. — Kiadóhivatal. — 2 klozetthelyiség.

I. emelet.

Piac-utcai szárny.

Közgyűlési terem 2 ruhatárral és előtérrel. — Főlépcső 2 klozetthelyiséggel. — Tanácsai és bizottsági üléstermek. — Polgármesteri dolgozó-, fogadó szoba, elnöki titkár szobája. — Főjegyzői szoba. — Főispán szobája. — 5 Főszoba. — Folyosók.

Rózsa-utcai szárny.

Fügyérszi szoba és iroda. — I. aljegyző szoba. — I. közigazgatási gyakornok szoba. — Főszámvevő szobája. — Számvevői helyiség. — Irattár. — Házipénztári helyiség, 2 előszoba. — Mellék-lépcső. — Folyosó.

Kossuth-utcai szárny.

Elnöki iroda. — Illeték nyilvántartó. — Adóügyi tanácsnoki szoba. — Adóügyi levéltár. — Adóügyi iroda. — Adóügyszályvezető. — Adóügyi végrehajtók szobája. — 3 előszoba. — Mellék-lépcső. — Folyosó. — Felvonó.

Városház-utcai szárny.

Hadménességi nyilvántartó. — Számvevői szoba. — Adó-kivetők terme. — Adópenztár. — Birtok nyilvántartó. — Árvapénztár. — Folyosó. — 2 kiozethelyiség előtérrel.

II. emelet.**Piac-utcai szárny.**

Közügyi terem karzata. — Főlépcső 2 kiozethelyiséggel. — 2 tanácsnoki szoba. — Főorvos szobája. — 2 jegyző szoba. — Árvaszéki elnök szobája. — Árvaszéki közigazgatási gyakornoki szoba. — Árvaszéki jegyzői szoba. — Árvaszéki ünnökök szobái. (?) — 5 előszoba. — 2 padlástlépcső. — Folyosó.

Rózsá-utcai szárny.

Mérnöki hivatal: Főmérnök szobája, építész szobája. — Iroda. — Irattár és térképtár. — Rajzoló szobája. — 2 mérnök szobája. — Vízvezeteki és csatornázási iroda. — 2 szerthelyiség. — Mellék-lépcsőkör. — Folyosó.

Kossuth-utcai szárny.

Árvaszéki ülésterem. — Haláleset felvételi iroda. — Hagyaték leltári iroda. — Árvaszéki iroda. — Árvaszéki kiadó. — Árvaszéki irattár. — 2 előszoba. — Mellék-lépcső. — Folyosó. — Felvonó.

Városház-utcai szárny.

Árvaszéki irattár. — Árvaszéki iktató. — Katonai és illetékesi ügyosztály. — Tanácsnok szobája. — 2 irodahelyiség. — Kórházi biztos. — Gazdasági tanácsnok szobája. — Gazdasági iroda. — Erdőmester szobája. — Rendelkezésre álló helyiség. — 3 előszoba. — Folyosó. — 2 kiozethelyiség előtérrel. — 1 padlástlépcső.

Padlás.

A közgyűlési terem felett a kislejeztett és kisebb fontosságú iratok részére tűzmentes raktár van berendezve.

Az átalakítandó épület külső homlokzatának kiszépitése, a hivatalos helyiségek, termek, főbejárati csarnok, főlépcsőház stb. építészeti díszítéssel a tervekben ki vannak tűntetve.

A közgyűlési terem a piac-utcai szárny közép részén a Piac-utczára 536 m. szélességben kiugró arkád csoportozattal van két emelet magasságban tervezve. Keleti homlokfalában a II. emeleti padló magasságában áttört karzathelyiség kiépítésével. A terem területe 21 80 m. hosszú és 12 56 m. széles belvíval mellett 273 81 négyzetméter. — Külsőleg ezen terem egy hatalmas mansord és két szélső toronyfedéllel van kiemelve.

Szerkezettel a földszinti helyiségek jelenlegi bolt mennyezetei, amennyiben átalakítás által nem érintettek, meghagytattak, az I. emeleti mennyezetekest vastartókban nyugvó téglablokozatok által, a II. emeleti mennyezetekest merített gerendázatból állítatnának elő.

A főbejárati csarnok, főlépcsőház, a közgyűlési terem és előterének mennyezetei vasrúdos beton szerkezettel tervezetnek, keresztboltozatu alakú rabitz vakolással állítattak elő.

A fedelek emertih-pala fedéssel számítattak. A hivatalos helyiségek ablakai esslingeni redőnyökkel és amerikai tölglya padozattal vannak felvéve; folyosók, lépcsőházak márvány mozaikpár burkolattal, előszobák fenyőfapadozattal látattaknak elő.

A közgyűlési terem, főbejárati, az összes folyosók, mellék-lépcsőházak és kiozettek fűtése alacsony nyomású gőzfűtés és szellőztetés-sel vannak terelve; az utcai hivatalos helyiségek cserépkályhával, udvari helyiségek és előszobák Heuffel-féle vaskályhával számítottak.

Vízvezeték és légszivattyús berendezéséről gondoskodva van. A légszivattyúsítás a közgyűlési terem és a hivatalos helyiségekre nézve villamvilágítással kombináltattak.

Egyéb kérdésekre nézve a részletes tervek és költségvetés nyujtanak fevilágositást, mely utóbbiak végösszegét 715,000 koronával irányoztam elő.

Ezen összegben bennfoglaltanak a piac-utcai bolthelyiségek elé építendő portálek költségei is, amennyiben azok a bővítéssel kapcsolatban elkészítettének.

Jelentésem kapcsán még ki kell térnem a szolgazemélyzet ruháztárának elhelyezési kérdésére is.

A southerainben azáltal, hogy a nyomda géphelyisége átköltöztetik a jelenlegi szedőterembe, a volt géphelyiség egyike ruhának lenye elhelyezhető lenne és könnyen hozzáférhetőse révén azt e célra elég alkalmasnak vélem.

Midőn e nagyobb munkálatot a Tiszteletes Tanács bírálata alá bocsátom és elfogadásra ajánlom: tisztelettel kérem az véleményezés végeit a hivatalot bizottságoknak kiadni.

Debreczen, 1905. évi december hó 15-én.

Asztal Géza,
v. főmérnök.

A tanács a tervezetet és költségvetést kiadta az építész-bizottságnak, mely azokat legközelebb tárgyalni fogja.

Ad. 65,348/1905. számhoz.

Szabályrendelet.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszternek az előcsengetős vasuti vonósorompóknál, valamint helyierdekű és mellékvasutakon a *»Vigyázz, ha jön a vonat«* szövegű intő-táblákkal ellátott vasuti utatójáróknál a közönség részéről követendő eljárás tárgyában kibocsátott rendelete.

1. §.

Előcsengetős vasuti vonósorompóknál, ha a csengetű szől, a sorompók közé menni tilos, a sorompók között levőknek pedig sietve távoznok kell.

2. §.

»Vigyázz, ha jön a vonat« szövegű intő-táblákkal ellátott vasuti utatójáróknál az átjárás a vonat közlekedése esetén tilos.

3. §.

Az 1. és 2. §-ok alatt foglalt határozmányok elleni kihágás a fennálló törvények értelmében büntetettek.

4. §.

Jelen rendelet a közzététel napján lép hatályba. Budapest, 1905. évi november hó 11-én.

A miniszter helyett:

Székényi S. k.,
Államtitkár.

A gazdasági fejlődés irányai.

A szociális és gazdasági élet problémáinak vizsgálátánál önkénytelenül ezernyi elentetés kép vonul el lelki szemünk előtt. Egyrésztől szemlehetjük a modern gazdasági fejlődést, nagy technikai vívmányaival, a termelésnek alig belátható kiterjesztésével, az egyéni jólét és vagyon gyarapodásával, az igények emelkedésével, a munkamegosztás és munkaegyesítés legkülönbözőbb módjainak sikeres érvényesítésével. Másrésztől a csillagó fényesség, egyesek nagy gazdagsága, nagy vagyonok fölhalmozódása mellett látjuk a szegénységet, nyomorúságot és erkölcsi süllyedést. Látjuk egyesek hirtelen fölemelkedését, sikerrel előre törtetését, gazdagságban és fényezésben tobzódását és mellett a mellözött érdemet, a jutalom nélküli maradó becsület munkát, a proletár intelligenciának egyre szaporodó seregét és a munka nélkül lézengő munkások ezreit; a nagyvárosok palotasorai, pompázó középületei árnyékában s szükülködést, a létért való küzdelmet és a kétségbeesést. Látjuk egyrésztől a boldog meglegedést és ennek nyomán fakadó emberszeretetet, jótékonyt, könyörületességet, másrésztől az irigy elégedetlenséget, gyűlölködésével és a társadalmi rend fölforgatását célzó izgatásával. Csodálkozunk, hogy a modern gazdasági haladás minő új utjait nyitotta meg egyesek és egész társadalmi osztályok érvényesülésének, vagy megdöbbenéssel vesszük észre, hogy ugyanez a fejlődés és haladás mint tette lehetetlenné ezreknek és százazreknek a megélhetést és boldogulást. Ha

egy elmés német közgazdasági író utmutatása szerint a kettős könyvvitel alapján igyekeznék a közgazdasági fejlődés vagy visszatejődés eredményeit vizsgálni, úgy, hogy a könyv egyik lapjára minden aktívát, másik lapjára pedig a passzívákat jegezzük föl, vajjon akad-e ember, aki elég elfogulatlannak érzi magát arra, hogy az aktívák és passzívák egyenlegét igazságosan megállapítsa?

Igazán-nem lehet csodálni, hogy a közgazdasági jelenségek és szociális problémák felületes vizsgálata nálunk egyoldalú, habozó, bizonytalan és ingadozó lesz, a szerint, amint hajlaimainkál, körülményeinknél, nevelésünknel, gondolkozásunknál fogva inkább mélyedünk el abban, ami társadalmi és gazdasági életünkben visszá, elszomorító, lesújtó, vagy inkább az ragadja meg figyelmünket, ami biztató és örvendetes; a szerint, amint megtéveszti ítéletünket a haladás és emelkedés, a gazdagulás a gyarapodás, vagy amint elfogulttá tesz a nyomorúság és társadalmi és szociális életünknek ezernyi árnyékoldala. E mellett azt látjuk, hogy az emberek nagy tömegei a gazdasági és szociális jelenségek megítélésénél nem tudnak szabadulni a jelszavak hatása alól a nélkül, hogy a legtöbb esetben ezek tartalmával és jelentőségével tisztában volnának. Nem tudják megérteni az emberek, hogy a jelszavak mindenkor egyéni vagy osztályérdekek eltakarására szolgálnak. A gazdasági életben egyéni és osztályérdekek küzdelmeiről van szó; ami az egyik egyének vagy társadalmi osztálynak használ, az a másiknak esetleg árt. Ilyenkor az egyéni vagy osztályérdek hangzatos jelszavak mögé bujik és ezzel megtéveszti a nagy tömegek ítéletét. Mindannyiszor ismétlődik ez, valahányszor egyéni vagy osztályérdekek oly összefüggéséről van szó, amelyben a közvélemény van hivatva dönteni. S így történik azután, hogy sokszor jogos és méltányos egyéni és osztályérdek is semmitmondó jelszavak nevében követel kielégítést. Természetes dolog, hogy a jelszavak csak a nagy tömegekre gyakorolnak befolyást, de éppen azért számolniuk kell velük mindenkinél, aki a szociális és gazdasági életben tapasztalható visszasságokkal és ellenmondásokkal tisztába kíván jönni. Mert a jelszavak irányítják a nagy tömegek gondolkodását csaknem minden idevágó kérdésben.

És mégis azt látjuk, hogy az egyéni cselekvést egész más tényezők határozzák meg, mint amelyek a nagy tömegek gondolkodását irányítják és sokszor tulzásokba és következtelenségbe ragadják. Cselekvésünkben első sorban a megszokás, egyéni tapasztalás és ambíció, érzelmeink és annak a környezetnek erkölcsi felfogása vezet, amelyben élünk s amelynek becsülését, tisztelétét és elismerését első sorban igyekeznék elérni. Azok a nagy emberiségi és nemzeti ideálok, amelyek minden társadalmi rétegnek és osztálynak közös tulajdonai, ilyenformán megszabják minden ember cselekvését is, mellettük azonban egyéb tényezők egész sorozata érvényesül s ha azt látjuk, hogy kivételesen valamely egyén vét az emberiség és nemzet nagy eszméi ellen, minden esetben ki tudjuk mutatni, hogy mely tényező gyakorolt cselekvésére ellenkező irányú döntő befolyást.

Gondolkodásunkban azonban a jelszavak hatása alatt rendszerint nem vagyunk figyelemmel a cselekvést meghatározó tényezők sokféleségére. Hajlandók vagyunk arra, hogy minden eseményt egyoldalúan általánosítsunk még akkor is, ha oly távol esik tőlünk, hogy speciális jelentőségét és okát megérteni és felfogni képesek nem vagyunk. Ennek az egyoldalúságnak eredménye, hogy gyakran oly következtetésekre jutunk s ezeket komolyan vitat-

juk és követeljük; amelyek a való életben meg nem valósíthatók, de ha arra kerüme a sör, hogy megvalósuljanak, mi magunk foglalnánk el velük minden első sorban állást. Rikító ellentét fejlődött ki így módon az emberek gondolkozása és cselekvése között s talán ez az ellentét magyarázza meg azt az általános lelki nyugtalanságot és elégedetlenséget, amelyet mindenfelé tapasztalunk még akkor is, ha reális okát megérteni nem tudjuk. Ez magyarázza meg azt a különös jelenséget, hogy a közéletben a szélsőségekben kalandozó elemek a legnépszerűbbek, mert az emberek gondolkozására hatnak s amíg követeléseiket meg nem valósíthatják, a tömeg a reális következményekkel nem törődik. Ez magyarázza meg, hogy ha a szélső elemeknek alkalma nyílik a cselekvésre, mérsékeltlen, józanul járnak el és megfelelnek azokról a követelésekről, amelyek régebben agitációjuknak tartalmát adták meg. Ez magyarázza meg, hogy seregestül követik azokat, kik eszméiket maguk sem veszik komolyan s akik rendesen egyéni érdekeik, ambíciójuk kielégítésére dobálóznak a nagy szavakkal. A nagy tömegek vakon követik azokat, akik jelszavakkal a gondolkozásukra hatnak s néha csak olyankor látják be, hogy félrevezettek, amikor már késő. S ilyenkor aztán bekövetkeznek a nagy nemzeti és társadalmi katasztrófák, vagy népeknek és nemzeteknek konfliktusai, amelyek a legnagyobb nyomorúságot, szegénységet, boldogtalanságot zudíthatják a nemzetekre és társadalmakra. Ilyen katasztrófa fenyeget a sokszor megjósolt szociálista forradalomban, amelynek eredménye minden lehet, csak boldogabbá, megelégedettebbé nem fogja tenni az emberiséget.

Arra kell tehát törekednünk, hogy gondolkodásunkat ugyanaz a higgadság, józanság, a következmények okos mérlegelése irányítsa, mely cselekvésünkön önkéntlenül befolyásolja. Első feladata legyen minden politikusnak, hogy ennek szükségességét a népek nagy tömegeivel megértesse. Hiszen csodálatos jelenség, hogy az egyén, amely magánügyeiben oly gondosan és jól meg tudja óvni érdekeit, az egész társadalmat és nemzetet érdeklő kérdésekben fölületes, következtelen és jelszavak után induló. Sokszor rámutattak a gondolkozók az ugyanevezett közvélemény-okozta káros eredményekre. Vajjon e káros eredmények nem maradnának-e el, ha minden ember a közdolgozóiban is az egyéni ügyekben követett okosság és óvatosság és előrelátás szerint járna el? Amikor gazdasági közvéleményt sörgetünk, tulajdonképpen nem követelünk mást, mint hogy a gazdasági kérdésekben kifejezésre jusson az egyéneknek, illetőleg egyes társadalmi osztályoknak azonos gazdasági érdeke. És pedig igazi érdeke, amely nem burkolózik jelszavakba, hanem őszintén és nyíltan jut kifejezésre. Az egyéneknek és társadalmi osztályoknak így módon kifejezésre jutó egyéni és osztályérdeke természetesen-ellenletes lehet más egyének és társadalmi osztályok jogos érdekeivel. Az okos gazdasági politika feladata ezeket az ellentéteket a lehetőség szerint elsimítani, de ebben ísmét nem szabad jelszavak után indulnia, hanem a józan ítélet, megmondoltság s az eredmények és következmények bölcs mérlegelésének szabályai szerint.

Kétségtelen, hogy a modern államok gazdasága a liberalizmus rendszerének alapvelein épült föl. Ez a rendszer ugyan egyetlen államban sem valósult meg minden következtelenséivel, mégis a gazdasági életet sok tekintetben új alapokra fektette. Az egyoldalú fejlődés, amely a rendszer elfogadását nyomom követte, egy ideig eltakarta a társadalom széles rétegeinek e rendszer következtelében

tapasztalt gazdasági hanyatlását és pusztulását. Amint ez az eredmény nyilvánvalóvá lett, a modern államok egyre fokozódó mértékben eltértek a liberális gazdasági irányzattól, új eszmék, új törekvések, új irányzatok kezdtek érvényesülni a gazdasági téren, de ezek az új eszmék és törekvések részben a liberális gazdasági rendszer természetes következményei, részben visszahatásaként jelentkeznek a másikat azokat megérteni képesek nem vagyunk, csak ha abból az alaptól indulnak ki, amelyen kifejlődtek. Másrészt a modern gazdasági törekvések, ha más irányt jelölnek is ki a gazdasági fejlődésnek, nem voltak még képesek megdönteni mind azokat a gazdasági, jogi és politikai intézményeket, melyeket a liberális korszaka teremtetett meg. Ezért mondhatjuk még ma is, hogy a modern államok gazdasága a liberáliszmus alapelvein épült s ezeket az alapokat sok tekintetben máig sem hagyta el. A modern gazdasági irányzatok, bár egyik-másik az államok egész társadalmi, szociális és gazdasági berendezését új alapokra kívánja fektetni, a gyakorlatban csupán a liberáliszmus egyik vagy másik alapelve ellen küzdenek, vagy döntöttek már meg; az újabb korszak gazdasági intézményei pedig a legtöbb esetben nem egy új gazdasági rendszer alkotórészei, hanem a liberális irányzat visszahatásának eredményei.

Ma már tisztán látjuk, hogy a liberáliszmus hová juttatta a modern államokat. Alapos vizsgálat pedig arról fog meggyőzni, hogy a modern gazdaság alakulásának kivétel-nélkül természetes fejlődés eredményei. A liberáliszmus, amely a gazdasági téren a szabadságot sürgette, nem tudta megakadályozni, hogy a szabadság szabaddossággá ne fajuljon, mert a gazdasági szabadságot erkölcsi biztosítékaitól megfosztotta. Nem tudta megakadályozni, hogy a szabad versenyből ne fejlődjék ki a tisztességtelen verseny s hogy a szabad versenyben a gazdaságilag erősebb tönkre ne tegye a gyöngébbet, akár tehetőségnek, akár tőkéjének, akár valamely szencenés körülménynek köszönje felsőbbeségét. És a természetes fejlődés az, hogy az erősebb egyre erősebb, a gyöngébb folyton gyöngébb lesz. A nagyszerű eszközökkel megteremtett nemzetközi versenynek természetes eredménye, hogy a versenyben a gazdaságilag gyöngébb nép alul marad. A szabad versenynek elkerülhetetlen következése az, hogy az élelmesebb, tapasztaltabb, lelkiismeretlenebb kerül kedvezőbb helyzetbe a kevésbé élelmesel, tapasztalatlanul és becsülettel szemben. És a szükségszerűen be kellett követnie, hogy az erősebb, ha egyedül nem tudja megfojtani a gyöngébbet, szövetkezik egy másik hatalmassal s azután osztozkodnak a konczon. És vajjon tagadhatja-e valaki, hogy a szabad versenynek elkerülhetetlen tendenciája a szellemi és anyagi munka bérének és a nyersanyag árának leszállítása. Hogy ennek ismét természetes következménye a munkás és a nyers anyagtermelő sorsának rosszrafordulása, boldogulásának megnehezítése. Ezt a természetes fejlődést a szabadság, a haladás jelszavaival eltakarni csak ideig-óráig lehetett.

Ha ezek a szükségszerű következmények csak részben állottak be, oka az, hogy a szabad versenyt gazdasági téren nyomon követték a káros hatásait ellensúlyozó korlátozások. Hamar belátták az emberek, hogy a szabad verseny, abban a formájában, amint megvalósult, csak bizonyos osztályok érdekét szolgálta, amennyiben minden a szabad versenyt szolgáló gazdasági intézmény csak a *kínlat* versenyét mozdította elő. A liberáliszmus gazdasági téren még diadalmas térfoglalása idejében sem volt egyéb,

mint egy kezdetben nagyszámú, később szükségszerűen apadó számú társadalmi osztály érdekét szolgáló gazdasági elv, amely még szabadelvűnek is egyedül ennek a társadalmi osztálynak nézőpontjából volt mondható.

A visszahatás a gazdasági elvvel szemben minden téren tapasztalható, bár megnyilatkozása természetesen az egyének és társadalmi osztályok szerint más és más. Egyik formája a szocializmus, amely a munkaadó és munkás viszonyának a liberális korszaka alatt bekövetkezett gyökeres megváltoztatásának következménye. Amikor a munkaadó és munkás régi patriarchális viszonyának helyébe a szabad verseny lépett, ennek természetes eredménye csak a munkabér fokozatos leszorítása lehetett. A gazdasági harcban, amelyet a szabad verseny támogatott a munkaadó és munkás között, ez utóbbi volt a gyöngébb fél s ha kisebb igényű, erősebb szerveztű egészségesebb munkás olcsóbban kínálta munkáját, az olcsóbb ajánlat vált a munkabér megállapításánál irányadóvá. A tendencia kétségtelenül a munkabérnek fokozatos leszorítása volt, a munkások nagy tömegére nézve a létminimum alá is és ha ez nem következett be, az egyedül a munkások szervezkedésének eredménye. Ez a szervezkedés nagyobb akadályokba nem ütközött. A munkások széles rétegeinek érdekei azonosak s amint tudatára jutottak annak, hogy a szabad verseny uralma alatt boldogulni nem tudnak, hamarosan elkövetkezett az idő, amikor a munkabér megállapításánál többé nem a szabad verseny, hanem a sztrájk s a munkások szervezett tömegeinek és a munkaadóknak egyéb erőmérkőzése lett irányadóvá. A munkások szervezésén és a munkabér szabályozásán felül az utóbbi évtizedekben szociális téren tapasztalható haladás már nem tekinthető kizárólag a szocializmus eredményének, mert ezek a szociális intézkedések is a liberáliszmus korszaka reakciójaként váltak általános szükségletté.

A visszahatásnak más téren is be kellett következnie, ha nem is oly gyorsan és föltűnően. A gazdára nézve a szabad verseny eredménye a buza és egyéb termékek árának leszorítása volt, bár ennek hatása nem mutatkozott olyan gyorsan. Oka ennek egyrészt az a körülmény, hogy e téren a szabad verseny nem érvényesülhet kizárólagosan, hanem csak egyéb döntő tényezőkkel együtt, aminők a termelt mennyiség, a szállító eszközök stb., másrészt pedig a gazdaember fölfogásában konzervatív, önértés, gazdasági bajait titkolni hajlandó. De a szabad verseny tendenciája e téren is ugyanaz volt, mint a munkabérenél s ha később is, szükségszerűen az a mozgalom lett az eredménye, amelyet az egész világon az agrárizmus név alatt ismerünk. Amire a gazdák joggal törekednek, az a védelem szabad verseny természetzerű tendenciája ellen s erre szolgál a szövetkezet, a vámvédelem vagy épenséggel oly eszköz, amire a német agráriusok, bár sikertelenül törekedtek, a buza minimális árának, miként a munkabérenél a létminimumnak, megállapítása. A mezőgazdasági munkás bérének is természetszerűen leszorítja a szabad verseny, de még inkább a gazda szorult helyzete, mert a gazda és munkása között a patriarchális viszony nem szűnt meg annyira, hogy a szabad verseny jelentősebben érvényesülhetne. Mégis a gazdasági munkások bérének hanyatlása nagyobb tömegeket a városokba vonzza, ahol az ipari munkások bérének leszorításánál mint jelentékeny tényezők szerepelnek.

A kisipar jogosultsága a gyári ipar mellett ma már minden kétségen fölül áll. Mégis engedjük, hogy a szabad verseny tendenciája tönkretegye a kisiparosok ezreit. A kisiparos is önértéses s erejének végső megfeszítésére is

kész, ha meg tud maradni. De minden segítség nélkül a szabad verseny uralma alatt el kellett pusztulnia és csak a munkások seregét szaporította. Szervezetesük, szövetkezeteik tömörülések csak a legújabb idők eredménye s most már mindenfelé látjuk, amint megmentésükre siet az állam és társadalom, ott, ahol maradt még mit menteni. Másként ez sem sikerült, mint a szabad verseny korlátozásával s ezt a célját szolgálja ugyiszólva minden intézkedés, ami érdekében történik.

A modern gazdasági életben a gyárpar okozta a legnagyobb változást. De a gyárparnak kétségtelen nagy haszna mellett, hogy a termelést tokozta és olcsóbbá tette, vannak az egész gazdasági életre kiható árnyékoldalai is. Ezek közé tartozik, hogy a gyárparnak, amely messze, beláthatatlan piacok részére dolgozik, tendenciája a túltermelés, a termelésnek oly mértékben való fokozása, hogy a termékek többé piacot nem találnak. E mellett megtörténhet, hogy valamely újabb vállalat, amely kedvezőbb körülmények között termel, vagy nagyobb tőkeerejével fölülmulja a régibb vállalatot, olcsóbb termékekkel képes fedezni az egész szükségletet és a szabad versenyben tonkreteszi azt a vállalatot, amelyhez pedig ezerek és ezerek anyagi érdeke fűződik. Amikor az újabb vállalat felsőbbége nem oly nyilvánvaló, a verseny helyett inkább egyezsre lépnek, mert szövetkezve a fogyasztók rovására, mindketten megélhetnek. Így könnyen újat állhatják a túltermelésnek is, de a versenyt megszüntették.

Es vajon a szellemi munka terén hová vezetett a szabad verseny? Eppen úgy, mint minden más téren, egyrészt és egy ideig a szellemi munka bérének fokozatos leszorítására, más részről pedig ennek ellenhatásaként a szabad verseny mésterséges megszüntetésére a protekció vágy pedig a szellemi munkával foglalkozók szervezkedése révén. Mégis azt látjuk, hogy ez a szervezkedés még nagyon kezdetleges és tökéletlen, a szellemi foglalkozások számos terén érvényesül még a szabad verseny, hogy minő eredménnyel, mutatja a proletár intelligencia egyre szaporodó száma és a nagyvárosok bünkrönkjája.

E vázlatos képen csak nagy vonásokkal rajzolhatjuk meg a modern gazdasági helyzetet, amint a liberálisizmus rendszerének alapelvein szükségszerűen kifejlődött. Amikor valamely gazdasági elv hatását igyekszünk megállapítani, természetesen nem lehetünk tekintettel a hatást zavaró vagy esetleg ellensúlyozó oly tényezőkre, amelyek azonban nem általánosak. Egyének, érdekcsoportok esetleg élelmes-séggel nagy hasznat biztosíthatnak maguknak káros gazdasági rendszer mellett is, vállalkozó szellem és tehetség érvényesülhet talán fokozottabb mértékben is, bizonyos helyeken és bizonyos körülmények között szerencsés viszonyok mellett az emberek nagyobb tömegei is oly mértékben boldogulnak, hogy a gazdasági elv hatását nem érzik meg, a csodálatos gazdasági fejlődés erre számtalan példát és alkalmat nyújt, mégis a gazdasági elv hatását ezek a kivételek csak eltakarják, de meg nem szüntetik. És természetesen, hogy mennél hosszabb ideig tart valamely gazdasági elv hatása, ez a hatás annál inkább nyilvánvalóvá válik. Manapság a liberálisizmus korszakának a fentebbiekben vázolt hatását és eredményeit alig lehet eltagnidni.

Látjuk, hogy a liberálisizmus korszakának egyik leg-föltünőbb eredménye, hogy a társadalmi osztályok többé-kevésbé szervezeten állanak egymással szemben. Az egyes társadalmi osztályok érdekei sok tekintetben ellenkeznek egymással, az ellentétek egyre jobban kifejlődnek s hovatovább arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy azokon

az alapokon, amelyeken a modern gazdasági élet fölépült, az ellentétek elsimítása, kiegyenlítése lehetetlen. Pedig abba a gondolatra bele nem nyugodhatunk, hogy a szervezett társadalmi osztályok érdekeinek összekötkezésével a társadalmi osztályok küzdelme döntse el a vitát ismét csak egy társadalmi osztály javára. Vajon nem volna-e lehetséges az államok gazdaságát olyan új alapokra fektetni, amelyek mellett az egyes társadalmi osztályok között az ellentétek elsimuljanak? Ezt a kérdést csak úgy dönthetjük el, ha igyekeznünk megállapítani, hogy a modern gazdasági irányzatok törekvéseiből, melyek szolgálják az emberiség egészsének érdekét és hordják méhükben az új, boldogítóbb gazdasági rendszer csírait.

1913. évi közgyűlési jegyzőkönyv. K. 11. sz. old. 1. sor. (Folyt. köv.)

Hírek.

— **Közgyűlés.** Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 28-ikán délután 3 órákor közgyűlést tart. A tárgysorozatot a városi tanács a napokban állapítja meg.

— **A debreczeni kir. ítélőtábla elnöke.** Ő felsége a debreczeni királyi ítélőtábla elnökévé Porubszky Jenőt, a pozsonyi kir. ítélőtábla tanácselnökét nevezte ki.

— **A Csók pirulák.** Zilahy Gyula azon kéressel fordult Kovács József polgármesterhez, engedné meg a már egyszer betiltott Csók pirulák c. darabnak bérletiszmetben való előadását. Mint értesülünk, a polgármester nem hajlandó ezt megengedni azon oknál fogva, melyeket az első betiltásnál megemlített. Zilahy Gyula azzal okolja meg kérelmét, hogy a közönség szüntelen sürgeti a darab előadását. Ennek dacára is mi nagy örömmel látjuk a polgármester határozatát, melynek az a célja, hogy a város drága pénzen emelt és támogatott egyetlen műintézetét a kívánt művészi szinten megtartsa.

— **A nyugdíjellenőrző bizottság** kedden délután 5 órakor ülést tartott Kovács József polgármester elnöklésével, amelyen a bizottság több nyugdíjényt állapított meg.

— **A Hortobágy hasznosítása.** Amióta **Kövendy Domokos** a Hortobágy hasznosítására vonatkozó nagyszabású javaslatát benyújtotta, minden oldalon megindult az érdeklődés ezen kérdés iránt. Lapunk szerkesztőségében naponként jönnek tudakozóó levelek az ország legelső elméleti és gyakorlati gazdaitól, neves mérnököktől, akik mindannyian érdeklődnek a Hortobágy hasznosítása iránt. Lapunk felelős szerkesztője készséggel küldte meg az érdeklődőknek a Hortobágy hasznosítása érdekében eddig megjelent összes cikkeket és broszúrákat és így valószínű, hogy rövid időn belül legkitünőbb nemzetgazdánk véleménye is kidomborul a fontos kérdésben. Itt-ott eltérők a nézetek a hasznosításra vonatkozólag, de egyben valamennyien megegyeznek, tudniillik abban, hogy közigazdasági bün volna ezt a mérhetlen szű földet továbbra is kihaszátlatlanul hagyni. Az ünnepek után lesz alkalomunk legkivalóbb szakembereink véleményét leközlölni. Megjegyezzük még itt, hogy az ország legtekintélyesebb gazdái már ismerik a különböző javaslatokat és ezek közül nagy elismeréssel szólnak a **Kövendy Domokos** hatalmas tervezéséről.

— **Polgármesterválasztás Mezőtúron.** Mezőtúr rendezett tanács város közgyűlése ma egy hete végle-

gesen elutasított az a régóta kísértő tervet, hogy nagy-közösségé fejlődjék vissza. Ez alapon kéden álszép rendelet folytán polgármester választás is volt, mert dr. Kun Árpád ország. képviselő lemondása óta, ki a f. é. választások alkalmával lett képviselő, helyettes-polgármester vezette a város ügyeit. Erős küzdelem után dr. Spett Ernő helyettes-polgármestert választották meg.

— **Munkások karácsonya.** A kamara a keresk. miniszternél javaslatot tett kerületre 5 kiváló ipari munkásainak az évenként folyósítandó 100 koronás munkás-jutalomban való részesítésére. A miniszter elfogadta a kamara javaslatát. Egyszermind a kamara a maga részéről is további 6 munkás részére egyenként 50 koronás jutalmakat adományozott. E jutalmak, tekintettel a karácsonyi ünnepekre és a tél szigorúságára, most folyósította a kamara, egyszerűsind pedig megszüntette a miniszteriumnál az állami jutalmak folyósítását is. Az 50 koronás jutalmakat a következő munkások részére küldte el a kamara: Hoffmann József koporsógyári munkás Debreczen. Csizsár Sándor kefégyári munkás Debreczen, Deák József asztalossegéd Kunmadaras, Volskér Ottó nyomdász Máramaroszeged, Fehér József olajgyári munkás Nyirbátor, Bence István malom munkás Szatmár.

— **Az 1898. IV. törvénycikk végrehajtása és az O. M. K. E. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés felterjesztésben fordult a kereskedelemügyi miniszterhez az 1898. évi IV. törvénycikk végrehajtása, illetve a vasuti forgalomban való érvényesítése tárgyában.** A felterjesztés utal arra, hogy bár a nevezett törvénycikket azon elvnek szemmel tartásával hajtották végre, hogy minden községnek csak egy hivatalos neve legyen, mégis a hazai vasuti vállalatok nem alkalmazkodnak teljesen az új renchez, hanem egyes vasuti állomások megjelölésére még mindig azon községnek régi, de már hivatalosan megszünt nevét használják, melyet az állomás érint, illetve amelyhez legközelebb fekszik. A felterjesztés rámutatva azon hátrányokra, amelyek e rendszerből a kereskedelmi érdekekre háramlanak, kéri, hogy azon állomások, amelyek még olyan községek nevét viselik, amelyeknek nevét a törvény megváltoztatta, ez új névvel láttassanak el s ezen a néven kezeltesse a vasutak hivatalos kiadványaiban, ügyvitelében és forgalmában.

— **A fogyasztó közönség figyelmébe.** Ertesítjük a fogyasztó közönséget, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur megengedte, miszerint a f. hó 24. és 31-re eső vasárnapokon a kereskedelmi és ipari üzletekben az árusítás délután 5 óráig történhessek, és így a karácsonyi ünnepeket és az újévet közvetlenül megelőző vasárnapokon az üzletek délután 5 óráig nyitva lesznek.

Kérelem a közönséghez.

— Az árvák karácsonyja. —

Karácsonykor, a szeretet ünnepe mindannyian érezzük, hogy megnyílik a szívünk és abban a könyörület egész fenségében megjelenik, arra öntözve bennünket, hogy ne feledkezzünk meg azokról, akik az emberi szív legnemesebb erzésére: a cselekvő szeretetre van utalva.

Vigyünk be tehát az árvák házába az örömek egy sugárát a kis Jézus születése ünnepe. Ne legyen sötét e szent ünnepen, világítsa be azt szeretetünk egy melegítő, áldástó, örömtől vivő sugara...

Az árva gyermek kicsiny szívével hisz a kis Jézus eljöveteleiben... Ne romboljuk le tehát gyermeki szívünk édes hitét, hanem hagyjuk meg őt szent reményében...

Annyi könyvel borított lelkét emeljük fel játékonyságunk karjain a Istenségrek, hogy érezze a legfőbb jószág szövetését és a mi szeretetünk meletét.

Gyűjön ki a szegény árvák karácsonyfián a fény és rajka meg annak ágait a szeretet... Legyen a kicsiny, ártatlan lelküknek is örvendetes ünnepe a gyermekek barátjának születési ünnepe. Legyünk azon, hogy nyíljék meg az árvák szíve imára e napon és érezzék, hogy a jó Isten, az emberek szeretete által, rájuk is gondolt ama napon különösen, melyen még a legboldogtalanabb emberek sem szabad könnyezni...

Adjunk, adakozzunk a nögyeleti árvák karácsonyfiára! Az adakozásokat a helyi lapokban nyugtatjuk.

Kelt Debreczenben, 1905 december 18-án.

Koncz Ákos, Veressné Szathmáry Teréz,
nögyeleti titkár, nögyeleti elnök.

— **A népkönyha megnyitása.** A debreczeni nögyeleti nögyelet vezetése alatt álló városi népkönyha december 23-án déli 11 órákor nyílik meg, a Bethlen-utca 5. sz. alatti helyiségben.

— **A nögyeleti nögyelet árváinak karácsonya ünnepe.** A debreczeni nögyeleti nögyeleti árváinak karácsonya ünnepe december 23-án délután 3 órákor tartja meg a nögyelet. Ezen ünnepségre, melyen az emberi szeretet megemlékezik a szegény árvákról, mindazokat szívesen látja a nögyelet, akik részt kívánnak venni a gyermekek örömeiben.

— **A nögyeleti nögyelet Szilveszter-estéje** iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a páholy-jegyek már mind elkeltek. Különösen érdekes lesz a baba kereskedés, melyen gyönyörű élő babák lesznek bemutatva. Személy- és gyermek-jegyek kaphatók Molnár Ferencz ur kereskedésében. A kisorsolando kép a festőművészet remeke. Egy sorsjegy ára 1 korona.

— **A bizottsági tagválasztások eredménye.** December 18-án ejtették meg a bizottsági tagok választását városuk hat kerületében. Megválasztottak: a péterházai kerületben: Bácsi András, Bihari István, Kovács János, Kiss Albert, Pongó Lajos, ifj. Schvarcz Vilmos és Varjas Sándor. A Kossuth-utcai kerületben: Alföldi Gábor, Dicsőfi József, Fésüs Lajos, Kelemen Gábor, Kőrösi Kálmán dr., Pető István, Polgári Márton és Rochlitz Arthur. A hatvan-utcai kerületben: Balogh Ferencz, Kovács Lajos, ifj. Mike Ferencz, Polgári József, Sarkadi Ferencz, Simon István, Szathmáry Ferencz, Szilágyi Bálint. A piac-utcai kerületben: Balkányi Miklós dr., Csanak János, gróf Degenfeld József, Márk Endre, Popper Alajos dr., Kaszanyitzky Andor, ifj. Horváth János, Tóth, Kálmán dr. A varga-utcai kerületben: Harsányi Gusztáv, Poroszlay László, János Zoltán, Révi Nándor dr., Ericz Ernő, Motesiczky Hugó, Zelingér Ede és Pálffy Gábor. Üdvözöljük a megválasztott bizottsági tagokat és kérjük őket, hogy megválasztásukat csakúgy diszken tekintésük, hanem olyan megtiszteltetésnek, mely kötelességekkel jár. Kívánatos, hogy a közgyűlésen egyedül a város szellemi és anyagi haladását munkálják és szavukat ne a politikai pártoké, hanem a város jól felgött érdeke irányítsák.

— **A képiállítást** igen szép számmal látogatták. Keden délután öt órákor Tormay István festőművész tanár folytatta érdekes előadását a képtár felett, művész nézőpontokkal magyarázva a kiállított képeket. A kiállítás még néhány napig nyitva lesz.

— **Orvosszerek ártváltoztatása.** A belügyminiszter egységes árakat állapított meg bizonyos orvosságokról, melyek eddig áringadozának voltak alvételre. Az orvosságok jegyzékét megküldte a törvényhatóságoknak azzal, hogy azt a gyógyszerészekkel közöljék.

— **Az új városház tervéi és költségvetése.** Az új városháza tervéit és költségvetését elkészítette a városi mérnöki hivatal. A terv gondos munka eredménye. Az építési költség a terv szerint mintegy 700,000 koronába kerülne.

Megjelent

a „**Debreczeni Képes**

Kalendárium“ (1906. évr.)

Ára 1 korona.

Kapható a város könyvnyomdájában és minden könyvkereskedésben.

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legutányosabban és jótállás mellett eszközi FÖLDVÁRI L. debreczeni első elektrotechnikai vállalata Kossuth-utca 1. sz. (az udvarban). Villamos felszerelések, zseb-lámpák, kerékpárok és alkatrészek raktára.

Képes árjegyzék ingyen.

Telefon-szám 168

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszerek-raktárában
gyógyszereszi különlegességek
és illatszerek
a legnagyobb választékban kaphatók.

Eredeti francia és angol gyártmányok.

Ruhafestő
és vegyszeti tisztító Intézet

**RABÉCZY
ANTAL**

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42-ik sz.
Telefon 323.

Fehérnemű
Gőzmosóda!!

Angol plaidek és takarók,
svéd bőrkabátok **Borsos
Katanál**.

Uri divat, kalap és fehérenemű-üzlet **Békés Lajos** Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Ujfalussy-ház. Angol női bluzsokat, férfi fehéreneműeket és kelengyeket mérték szerint a legszebb kivitelben készíti.

Hirdetések leközlésére

legalkalmasabb

a városi könyvnyomda-vállalat
kiadásában megjelenő

„A VÁROS”

című heti lap,

mivel ez a nagy keresletnek örvendő lap a város és megye vagyonos közönségének allandóan keszében forog s így a feltűnő és csinos kivitteli hirdetések egész hétént át a hirdetőkre tereli a szükségesítet beszerezni óhajtó közönség figyelmét.

TÓTH GYULA
VASKERESKEDŐ, DEBRECZEN, Piacz-utca 20. és 27. szám.

Ajánl legjobb minőségben a tavasszi idényre kertészeti, gazdasági és mőbészeti szerszámokat és felszereléseket: kerți vasbutorok, gyermek-kocsik, fürdőátlak, jég-szekerények, vas- és rőzsbutorok, paronaszor- és kerți focakendők, minden vas- és fémiparhoz való szerszámok, tőlkés kerítés-huzalok, építkezéshez vagerendék, vas- és porcellán-kályhák, utóbbiakhoz multiplikátor (hőfőjlesztő) betétek. — Legelőszobb bevásárlási forrás.

TELEFON 308.

MELOCCO PÉTER

TELEFON 308.

GYŐR. ~ ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselet: Debreczen és Hajdumegye részére: **LUKÁCS VILMOSNÁL**, Hatvan-utca 5.

Márványozások.
Műkő- és Czeméntárgyár.
Beton és vasbeton.
Építési vállalat.
Átereszek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott **karmantus** és **csőmőszöit** Cementosövek, Csatornázás.
Beton és Granito Ferrazo burkoló munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron
a **JOHN-féle** kéménytoldó,

mely minden kémény huzatát megóvítja, füstzaklatást megszüntet.